

ZPRAVODAJ

Spolku textilních chemiků a koloristů

BŘEZEN 2020

pořadové číslo 109–110

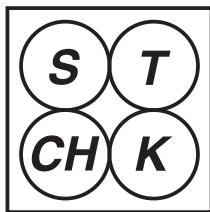
- 25. mezinárodní kongres „IFATCC“ (termín konání odložen)
- Ekonomický vývoj textilního a oděvního průmyslu za rok 2019
- XXXV. Seminář polských koloristů
- Textilní veletrh mtex+
- Textilní muzeum ve Dvoře Králové n./L.
- Vamberecké krajkářství

1–2/2020

Chemie pro budoucnost

- prodej kvalitních organických pigmentů a barviv
- export do 54 zemí
- import
- kvalitní zákaznický servis
- největší výrobce HP organických pigmentů ve střední Evropě
- jediný výrobce colorantů v České republice
- barviva v práškových i kapalných formách
- opticky zjasňující prostředky
- textilní a pomocné přípravky
- vývoj a výroba nových značek
- vlastní výzkumný tým

Zpravodaj STCHK č. 1–2/2020
Spolku textilních chemiků a koloristů
pořadové číslo 109–110 – Pardubice, březen 2020

V tomto čísle uveřejňujeme:

- 25. mezinárodní kongres „IFATCC“ (termín konání odložen)
- Ekonomický vývoj textilního a oděvního průmyslu za rok 2019
- XXXV. Seminář polských koloristů
- Textilní veletrh mtex+
- Účinný zvukově izolační systém z přírodních vláken
- 7. ročník mezinárodního textilního veletrhu ve Varšavě
- Evonik vyvinul vícefunkční polyimidové vlákno
- Organická bavlna
- Textilní muzeum ve Dvoře Králové n./L.
- STYL přivítal úplně nové firmy
- Vamberecké krajkářství
- Rychlá pomoc opatřeními ke snížení rizik šíření nákazy koronavirem – samočistící textilní ústenky s barierovým efektem „FreshDye“

Redakční rada STCHK

Spolek textilních chemiků a koloristů

Univerzita Pardubice,

Fakulta chemicko-technologická

Studentská 573,

532 10 Pardubice

tel. sekretariát STCHK:

466 037 190, 466 037 007

fax: 466 037 068

e-mail: stchk@upce.cz

<http://stchk.upce.cz>

Bankovní spojení:

Komerční banka,

pobočka Pardubice-město

č. účtu: 38834-561/0100

při platbě ze zahraničí nutno uvést:

SWIFT CODE:KOMB CZ PP XXX

IBAN CZ CZ9401000000000038834561

IČO: 48156213

Převodová pošta: 530 02 Pardubice 2

STCHK není plátcem DPH

ISSN 1214-8091

XXV. MEZINÁRODNÍ KONGRES IFATCC V ROUBAIX/FR ODLOŽEN

Aktuální radikální opatření proti rizikům šíření pandemie COVID 19 si vyžádala i odklad připravovaného XXV. Kongresu IFATCC. Byl plánován na 22.–24. dubna 2020.

Motto kongresu:

**„TEXTILE & CHEMISTRY [R]EVOLUTION – New Generation of
Textiles and Processes“**,

který tentokrát organizuje francouzský ACIT v Roubaix – jednom z historicky významných center textilu ve Francii poskytlo nabídku 47 odborných přednášek pro plénum i paralelní tematické sekce tří denního programu.

Je logické, že původní termín za dané situace není možný. Mimořádná Skype Rada delegátů IFATCC proto dne 18. 03. 2020 tento termín definitivně zrušila a pověřila francouzské organizátory co nejrychlejším prověřením možného nového termínu kongresu. S ohledem na nejasné ukončení restriktivních opatření a množství odkladů obdobných akcí do poslední části letošního roku se Rada přiklonila k posunu termínu předběžně na únor 2021.

Místo konání – ENSAIT Roubaix se měnit nebude. Po prověření dostupnosti uni areálu budou osloveni stávající vybraní přednášející k potvrzení účasti v novém termínu, případně aktualizaci témat. Bude otevřeno i nové kolo pro podání přihlášek přednášek.

Nově bude otevřena i registrace – vč. výhody „Early Bird“ (případně uhrazené účastnické poplatky na původní termín budou vráceny).

Info o kongresu: www.ifatcc2020-roubaix-acit.fr

O nových termínech konání i výzvy a registrace bude IFATCC/ACIT informovat. I STCHK tyto informace zprostředkuje.

J. Marek

[R] **TEXTILE & CHEMISTRY**
EVOLUTION

New
Generation
of Textiles
and
Processes

XXVème CONGRESS
INTERNATIONAL IFATCC

22-24
APRIL 2020
ROUBAIX, FRANCE

(TERMÍN KONÁNÍ ODLOŽEN)

IFATCC (International Federation of Associations of Textile Chemists and Colourists) International congresses concern Chemistry applied to textiles: fibre spinning, dyeing and finishing, and manufacturing of multi-functional textiles, for both conventional and high-performance textiles.

Environmental planetary Challenges require Innovation in **Chemistry and Textile**. It is becoming essential to reconsider the design and manufacturing of textiles. Eco designing is indeed required for textile functionalisation to limit environmental impacts.

This [R]evolution is radically shaking up production methods and defining new technical and technological limits.

Many companies have innovative solutions to offer in response to these expectations. Studies carried out in research labs are also essential in anticipating these changes, particularly in the field of clothing.

For this reason over a three-day period, companies, experts, technical centres and research laboratories will discuss the evolution of textile chemistry to generate new fibres, innovative fabrics and sustainable processes, for revolutionising the textile businesses and the apparel market.

GUEST SPEAKERS

- **Prof. Jean-Marie RAQUEZ**, Belgium
- **Prof. Marc VAN PARYS**, Belgium
- **Prof. David QUÉRÉ**, France
- **Dr Louis VOVELLE**, France
- **Dr Munir ASHRAF**, Pakistan

ORGANISATION

National Organisation Committee: **ACIT** (Association of Textile Industry Chemists), France

Scientific Committee: Coordination

Prof. Anne PERWUEZ, ENSAIT / GEMTEX, France

HIGH PERFORMANCE TEXTILES FOR TECHNICAL APPLICATIONS

1. High performance fibers.
2. Multifunctional textiles and processes for high performance textiles.
3. Smart textiles : electronics, microfluidics, health, etc.
4. Fibers and textiles for environment protection: depollution, filtration, etc.

GREEN CHEMISTRY AND BIOTECHNOLOGY

5. Biosourced fibers : manufacturing and treatments.
6. Biosourced functional molecules and auxiliaries.
7. New methods for dyeing and finishing.
8. Ecotechnologies: innovative processes with less environmental impacts.
9. Biotechnologies: enzymatic and bacterial treatments.

SUSTAINABILITY AND CIRCULARITY

10. Chemicals and environment.
11. Textile recycling: chemistry and textile recycling.
12. Eco-design: new way of thinking (LCA, biomimetism, circular economy, etc.).

SMALL SCALE ON DEMAND PRODUCTION

13. Digital printing: 2D-3D-4D printing.
14. Personalized production.
15. Local factories.

A special programme for accompanying persons is planned for the 3 days.

SMART Pack Textile Security

Flexibilní elektronika pro chytré obaly a textilie

Program webináře

- 9:30 - Organická a tištěná elektronika v projektu Flexprint
L. Kubáč, COC
- 9:50 - Současné trendy v oblasti tištěné a flexibilní elektroniky
S. Prell, Západočeská univerzita v Plzni
- 10:10 - Role tiskových technik pro tištěnou elektroniku a chytré textilie
T. Syrový, Univerzita Pardubice
- 10:30 - IoT zařízení a jejich propojení s velkoplošnými tištěnými senzory
P. Hübner, Hardwarío
- 10:50 - Smart textilie, vodivé přize a jejich využití v praxi
M. Beran, ČTPT
- 11:10 - Smart textilie pro senzory a ochranu před mrazem
L. Marínková, Inotex
- 11:30 - Hologramy s elektronickou detekcí a jejich použití
pro značení bankovek a smart karet
Š. Čermoušek, Optaglio
- 11:50 - Smart labely a tištěné velkoplošné senzory
J. Bourek, OTK Group
- 12:10 - Nové perspektivy v oblasti tištěné elektroniky a následné
aktivity partnerů projektu Flexprint
L. Kubáč, COC

Datum: 16. 04. 2020
Místo vysílání: www.youtube.com
Registrace: lubomir.kubac@cocltd.cz
Po registraci vám bude odeslán přímý odkaz na webinář

R&D partneři:

inoTEX®

COC

OTK GROUP

RICE

OPTAGLIO®
OPTICAL MICROSTRUCTURE TECHNOLOGIES

Program **Centra kompetence**

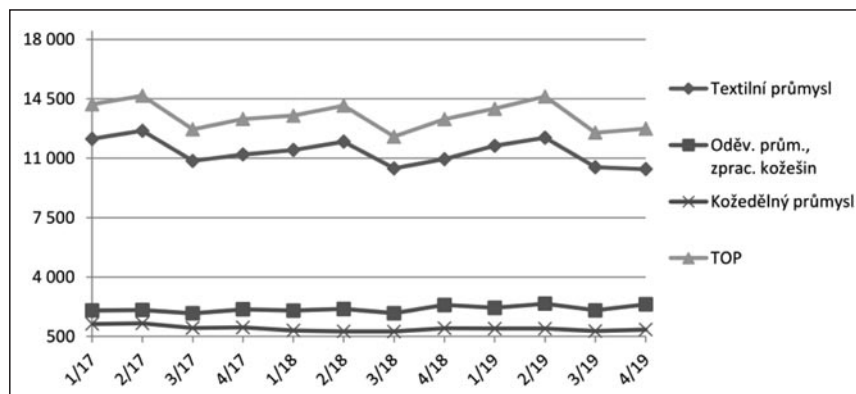
EKONOMICKÝ VÝVOJ TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU ZA ROK 2019

Prodej

Na základě výsledků za rok 2019 dosáhly tržby v běžných cenách v textilním a oděvním průmyslu (dále jen TOP) 53,8 mld. Kč. Z toho 44,8 mld. Kč v textilním sektoru a 9 mld. Kč v oděvním sektoru. Toto odpovídá růstu tržeb v TOP o 1,2 % ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku. Na tomto se podílí textilní průmysl mírným snížením tržeb o 0,1 %, oproti tomu oděvní průmysl zaznamenává navýšení tržeb o 8,1 % (Graf 1).

Zaměstnanost

Zaměstnanost, měřená průměrným počtem zaměstnaných osob v organizacích s 20 a více pracovníky, dosáhla na konci roku 2019 v TOP úrovně 30,8 tis. zaměstnaných osob, což představuje pokles o 3 % oproti stejnému období předchozího roku. Zaměstnanost v textilním průmyslu zaznamenala pokles na 20,1 tis. zaměstnaných osob, to je o 4,9 % oproti stejnému období předchozího roku. Oděvní průmysl však zaznamenal růst počtu zaměstnaných osob na 10,7 tis., což je o 0,9 % více než ve stejném období předchozího roku (Graf 2).

Graf 1: Čtvrtletní tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (běžné ceny, mil. Kč). Zahrnuty jen organizace s 20 a více pracovníky (zdroj dat: ATOK).

Tržby za rok 2019

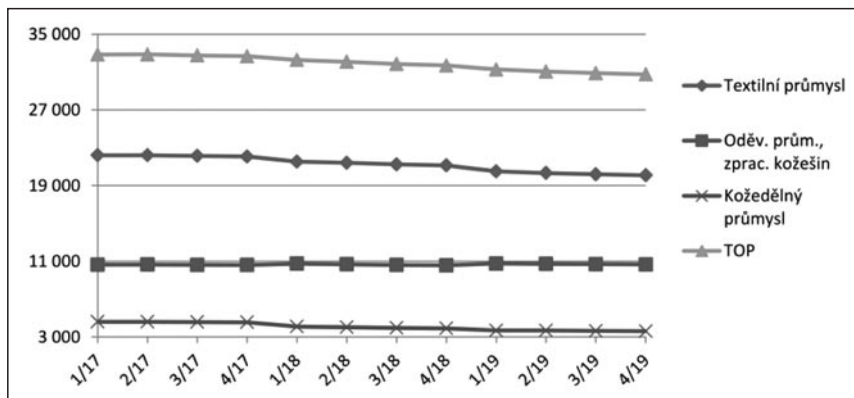
oproti stejnému období předchozího roku, běžné ceny

Textil ▼ - 0,1 %
 Oděv ▲ + 8,1 %
 TOP ▲ + 1,2 %

Zaměstnanost za rok 2019

oproti stejnému období předchozího roku, běžné ceny

Textil ▼ - 4,9 %
 Oděv ▲ + 0,9 %
 TOP ▼ - 3,0 %

Graf 2: Průměrný počet zaměstnaných osob. Zahrnuty jen organizace s 20 a více pracovníky (zdroj dat: ATOK).

Mzdový vývoj

Průměrná měsíční mzda v celém TOP dosáhla na konci roku 2019 hodnoty 24,4 tis. Kč, což představuje nárůst 06,1 % oproti stejnému období předchozího roku. V textilním průmyslu mzda dosáhla 27,4 tis. Kč a tato hodnota je přibližně o 7900 Kč vyšší než v oděvním průmyslu (Graf 3).

Produktivita práce

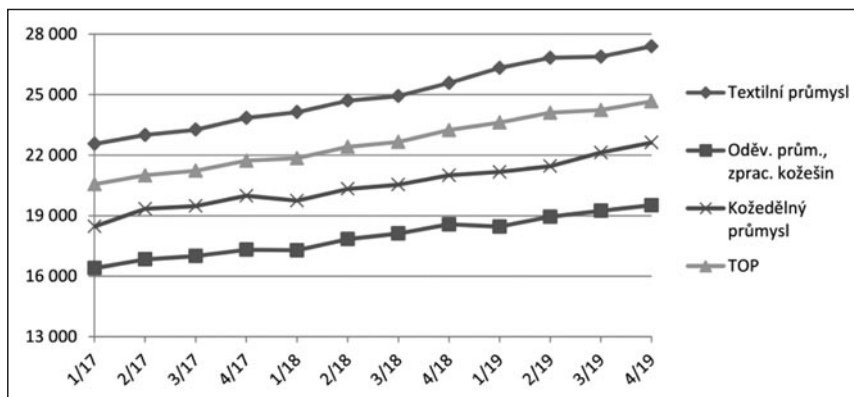
Produktivita, měřená objemem tržeb (v běžných cenách) na pracovníka za rok, dosáhla na konci roku 2019 výrazně vyšší hodnoty v textilním průmyslu (2 230 tis. Kč/prac./rok) než v oděvním (850 tis. Kč/prac./rok). V meziročním srovnání v textilním sektoru tato produktivita stoupla o 5,1 % oproti stejnému období předchozího roku. V oděvním sektoru pak došlo k nárůstu produktivity o 7,1 % v porovnání se stejným obdobím předchozího roku (Graf 4).

Mzdový vývoj za rok 2019
oproti stejnému období předchozího roku, běžné ceny

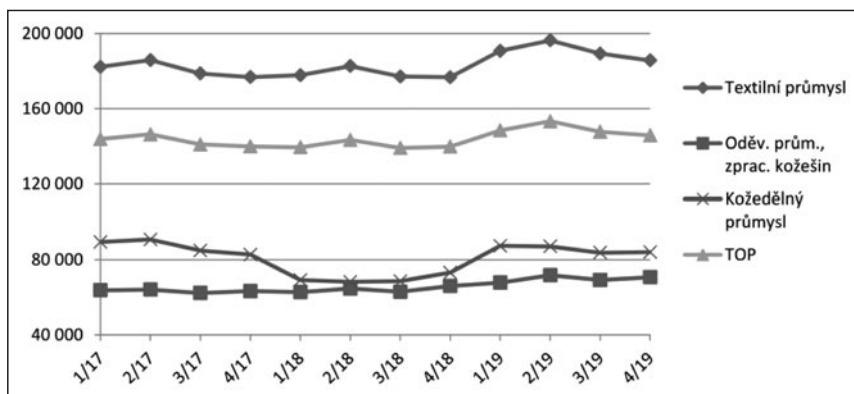
Textil ▲ + 7,1 %
Oděv ▲ + 5,1 %
TOP ▲ + 6,1 %

Produktivita práce za rok 2019
oproti stejnému období předchozího roku, běžné ceny

Textil ▲ + 5,1 %
Oděv ▲ + 7,1 %

Graf 3: Průměrná měsíční mzda (Kč). Zahrnuti jen organizace s 20 a více pracovníky (zdroj dat: ATOK).

Graf 4: Produktivita práce (průměrná měsíční tržba na 1 zaměstnance, běžné ceny, Kč). Zahrnuti jen organizace s 20 a více pracovníky (zdroj dat: ATOK).

Zahraníční obchod

Vývoz textilního a oděvního zboží za rok 2019 stoupl oproti stejnému období roku 2018 o 0,4 %. Z čehož vývoz textilního zboží zaznamenal mírný propad o 0,1 %, oproti oděvnímu zboží, kde byl naopak růst o 1,1 %. V případě dovozů došlo u textilního zboží k poklesu o 2 %, u oděvního zboží se naopak dovoz zvýšilo 5,6 %. Oděvní průmysl si tímto nadále udržuje zápornou bilanci zahraničního obchodu. A přestože je bilance textilního průmyslu kladná, je celková bilance textilního a oděvního průmyslu bohužel záporná (Graf 5).

Celkové zhodnocení

Celkový objem tržeb v textilním a oděvním průmyslu u firem s 20 a více zaměstnanci v roce 2019 dosáhl slušných 53,8 mld. Kč, což oproti roku 2018

Zahraníční obchod za rok 2019

oproti stejnému období předchozího roku

Vývoz

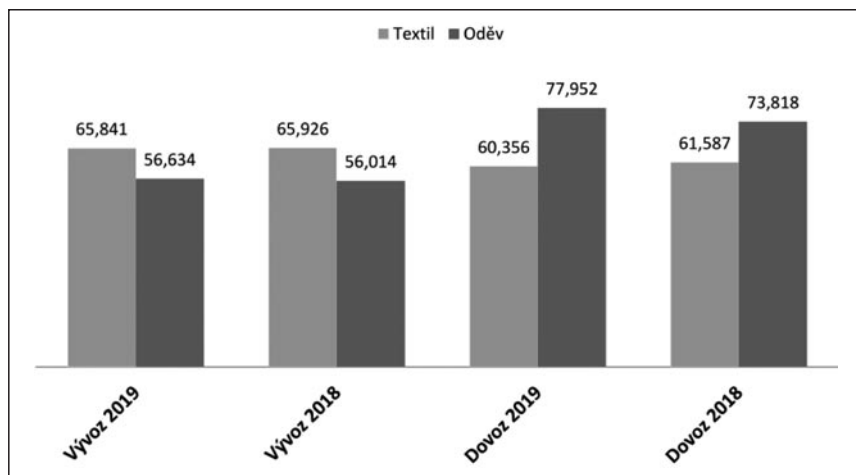
Textil ▼ - 0,1 %

Oděv ▲ + 1,1 %

Dovoz

Textil ▼ - 2,0 %

Oděv ▲ + 5,6 %

Graf 5: Dovoz a vývoz textilního a oděvního zboží v roce 2019 a 2018, údaje v mld. Kč (zdroj dat: Databáze zahraničního obchodu ČSÚ).

znamená zvýšení o 1,2 %. Zatímco ale tržby v textilním průmyslu víceméně stagnovaly, tahounem odvětví byl tentokrát průmysl oděvní. V celém odvětví došlo k úbytku počtu zaměstnanců, což je způsobeno jednak neuspokojivou situací na trhu práce, jednak úspornými opatřeními díky růstu mezd. Pozitivní je růst produktivity práce, která rostla, jak v textilním, tak i v oděvním průmyslu. V textilním průmyslu ale růst produktivity zaostával za růstem mezd.

V zahraničním obchodu textilním a oděvním zbožím, obdobně jako v předchozích letech, převažují dovozy nad vývozy, a to díky výraznému dovozu oděvního zboží, které je dále patrně redistribuováno z ČR do dalších evropských zemí. Meziročně došlo v případě oděvního zboží ke zvýšení jak v položce dovozu, tak i vývozu. Vezmeme-li v úvahu výrazné zvýšení tržeb v oděvním průmyslu, tak to může naznačovat, že české oděvní zboží nalézá ve větší míře uplatnění na domácím trhu. V případě textilního zboží dlouhodobě převažuje kladná obchodní bilance a větší uplatnění na domácím trhu, ve srovnání s loňským rokem byly ale zaznamenány poklesy jak u dovozu, tak i u vývozu.

V Praze 20. února 2020

Tisková zpráva ATOK

XXXV. SEMINÁŘ POLSKÝCH KOLORISTŮ

Przyszłość Włókiennictwa – wyroby włókiennicze przyszłości

Zakopane – Kościelisko 29. 09.–27. 09. 2019

Každoroční konference pořádaná asociací polských chemiků a koloristů (Stowarzyszenie Polskich Chemików Kolorystów) se konala na podzim r. 2019 na polské straně Tater ve středisku Zakopane – Kościelisko. Konference byla tematicky zaměřená na budoucnost a perspektivy textilního průmyslu, inovační zpracovatelské technologie a produkty. Prezentace, jejichž obsah je stručně popsán v následujícím textu, byly publikovány ve sborníku konference ISBN 978-83-944176-2-B (Editor: Fundacja Rozwoju Polskiej Kolorystyki, Łódź, 2019).

A. Wołukanis a J. F. Stanilka z polského ministerstva pro podnikání a technologie [1] představili **nová legislativní opatření týkající se podnikání a jejich dopady na textilní odvětví v podmínkách polského hospodářství**. Tato opatření v rámci tzv. „Obchodní ústavy“ jsou shrnuta v 5 zákonech, které zásadně mění obchodní podmínky v Polsku. Nové zákony se týkají práva v oblasti podnikání, ustavení institutu ombudsmana malých a středních

podniků, povinnosti centrální evidence a informací o hospodářské činnosti podniků a zásad účasti zahraničních firem včetně prováděcích předpisů. Nový zákon o podnikání vchází v platnost od ledna 2020. Pozornost byla věnována především dopadům nových legislativních opatření na činnost malých a středních podniků. Byly představeny podmínky programového vzdělávání zaměstnanců v rámci oboru a zásady nového programu podporujícího inovace v oděvním průmyslu Akcelerator branžovy dla sektora „MODA POLSKA“. Komentovány byly také aktuální směrnice OECD týkající se oděvního, textilního a obuvnického odvětví včetně odpovídajících standardů bezpečnosti a hygieny práce a ochrany životního prostředí.

Funcionalizace textilií nanášením ultratenkých nanovrstev plazmatickou polymerací byla popsána v prezentaci autorů lucemburské firmy Molecular Plasma Group [2], kde byly představeny konkrétní příklady textilních výrobků a průmyslových aplikací včetně vyhodnocení možností využití tohoto inovačního způsobu úprav v podmínkách zušlechťoven. Plazmaticky nanášené polymery vytváří odolné funkční vrstvy s dlouhou životností, chemickou a tepelnou stabilitou. Vzhledem k přítomnosti radikálů a reaktivních skupin se však jejich vlastnosti mohou měnit s časem až do dosažení rovnovážného stavu. Průběh a výsledky plazmaticky nanášených polymerních vrstev na textilní povrchy byly charakterizovány na příkladu fungování malého plazmatického reaktoru tvořeného PlasmaSpot® (MPG), kde excitovaný plyn mezi dvěma tubulárními elektrodami přichází do kontaktu s chemickými prekur-

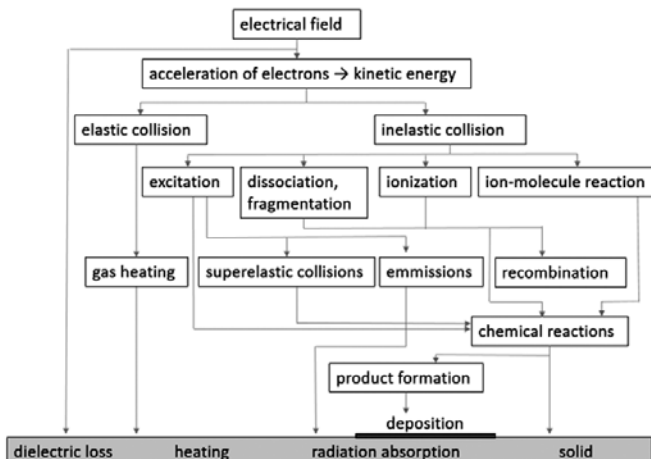

Schéma fyzikálních a chemických procesů v průběhu plazmatické polymerace

zory ve formě aerosolu. Vznikající polymer je deponován na textilním povrchu v rovnoměrné vrstvě o tloušťce do 100 nm. Takto je možné docílit funkčních efektů včetně jednostranných modifikací, např. hydrofilita-(super)hydrofobita/oleofobita (fluorokarbonové prekurzory), textilie se zvýšenou adhezivitou (epoxydy, akryláty), antibakteriálním účinkem (organosilany, nanočástice kovů) nebo se sníženou hořlavostí (organofosfáty).

Produkty pro funkční úpravy textilií firmy Tanatex byly prezentovány zástupci Tanatex Chemicals a Tanachem [3]. Pozornost byla zaměřena na úpravy textilií s příznivým účinkem na zdravotní stav, vitalitu a fyzicko-psychickou rovnováhu člověka v reakci na trendy současného způsobu života v rozvíjejících se zemích. Kosmetotextilie a well-being textilní produkty s dlouhodobým efektem získávají v současnosti významný podíl na trhu. Skin-care produkty řady TANACARE a TASTEX® jsou určeny pro termoregulaci, zvlhčování a regeneraci pokožky, antimikrobiální efekt na základě vícevrstvého micelárního uspořádání aktivovaného vlhkostí. Řada enkapsulovaných produktů BAYSCENT® zahrnuje produkty Aroma Wellness s pomalým uvolňováním vůní a aromatických látek dodávajících pocit svěžesti.

V rámci koncepce Pure Performance nabízí Tanatex unikátní samosítující polyether-polyuretan TANA®PUR ONE, který proniká do vlákna a vytváří odolný a trvalý film zajišťující vysoký anti-pilling efekt při zachování vysoké měkkosti a elasticnosti materiálu, takže ho lze využít pro komfortní oděvy, lůžkoviny a bytové textilie. Synergická směs minerálů ve formulaci Qi-tex® je určena pro zlepšení rovnováhy organismu na základě adsorpce infračerveného záření produkovaného tělem a jeho zpětné emise pro dodání energie, podporu krevního oběhu, regeneraci po zvýšené zátěži. Pro bariérovou funkční úpravu vojenských textilií typu CORDURA®/PA, kde je požadována nehořavost, vodoodpudivost a vodonepropustnost je určena zátěrová formulace TANACoat®FRC (přivažek 80–100 g/m²) s hydrofobní podúpravou BAYGARD®CLEAN (20 g/l).

Distribucí produktů firmy Tanatex Chemicals se v České republice zabývá INOTEX spol. s r.o.

Hyperspektrální **spektrofotometr SpectraVision firmy DATACOLOR** pro objektivní měření barev byl představen zástupci Datacolor a CLARCHEM [4]. Jedná se o unikátní zařízení schopné měřit barevnost také obtížně měřitelných textilních útvarů, jako např. přízí, krajek, stuh, tkanic, apod. Využití přístroje znamená významné snížení nákladů při kontrole kvality, zvýšení přesnosti, zkrácení procesu a zlepšení komunikace v podmínkách dodavatelského řetězce.

Waldemar Machnowski z Lodžské Polytechniky shrnul ve své prezentaci **přehled standardů pro testování ochranných oděvů z hlediska hořlavosti a odolnosti proti působení tepla** [5] včetně stručného popisu nehořlavých úprav pro různé typy textilních materiálů (bavlna: PYROVATEX a PROBAN, vlna: ZIRPRO a NOFLAN) a charakteristiky některých nehořlavých vláken (polyaramidová vlákna NOMEX a KEVLAR, polyimidové vlákno KERMEL, polyazolové vlákno ZYLON).

Míra účinnosti oděvů chránících před působením tepla dle standardu PN-EN ISO 11612:

Míra účinnosti	Součinitel přestupu tepla* (RHTI24), s	
	min.	max.
C1	7,0	< 20,0
C2	20,0	< 50,0
C3	50,0	< 95,0
C4	95,0	

*/ doba vzrůstu teploty vnitřní strany oděvní soustavy o 24 °C při působení tepla 20 kW/m² z vnější strany

Kategorizace ochranných oděvů proti působení plamene a tepla dle standardu PN-EN ISO 11612:

Druh ohrožení	Kód kategorie	Standard – metoda testování
Plamen	A1 nebo (A1 a A2)	PN-EN ISO 15025
Konvekční teplo	B1-B3	PN-EN ISO 9151
Sálavé teplo	C1-C4	PN-EN ISO 6942
Kapky roztaveného hliníku	D1-D3	PN-EN ISO 9185
Kapky roztaveného železa	E1-E3	PN-EN ISO 9185
Kontaktní teplo	F1-F3	PN-EN ISO 12127-1

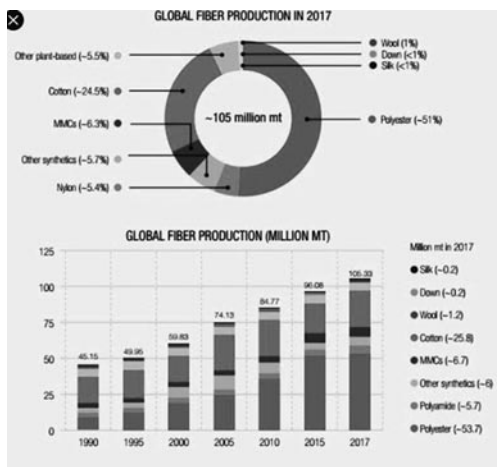
Kategorie tzv. **Dermo-textilíí s finálními úpravami firmy DEVAN** byla představena zástupci firem Devan a Thorex [6]. Úpravy textilíí R-Vital na bázi enkapsulovaných aktivních látek – rostlinných antioxidantů a probiotik podporujících imunitu, zdravotní kondici a metabolismus. Příkladem je látka z konopí kanabidiol (CBD) bez obsahu THC s protistresovými a antidepresivními účinky, podporující kvalitní spánek a psychickou odolnost nebo ubi-quinol – bioaktivní forma koenzymu Q10 – CoQ10, který působí proti stárnutí a podporuje správnou srdeční činnost. Řada skin care produktů SKIN+ obsahuje probiotika průběžně vytvářející karotenoidy s příznivým vlivem na stav a regeneraci pokožky.

Kvalitou textilíí v podmínkách leasingového systému se zabývala prezentace autorů z Instytutu Włókiennictwa a Odzież Roboczy Sp. [7]. V oblasti

ochranných oděvů a užitkových textilií, jako např. lůžkoviny, ručníky, vzrůstá v současné době význam leasingového sektoru včetně údržby (leasingové prádelny) a logistiky. Pro zajištění efektivity v této oblasti je zásadní kvalita textilních výrobků z hlediska funkčních a mechanicko-fyzikálních vlastností i stálobarevnosti. Postupy průmyslového praní a dóupravy pro zkoušení pracovních oděvů jsou specifikovány standardem PN-EN ISO 15797:2018.

Některé zajímavé inovace z oblasti strojního zařízení pro zpracování textilu představené na ITMA BARCELONA 2019 byly komentovány zástupci firmy TC Kolor [8]. Pozornost byla věnována především novinkám a trendům v oblasti digitálního tisku, mokrého zpracování a barvení se zaměřením na úsporu vody a energie, zkrácení technologických časů a zvýšení efektivity včetně automatizace procesů. Příkladem jsou nová série zařízení ONDA a pařák SUPERWET italské firmy SALVADE, prací linka Starwash a Multiwash pro dokončení digitálního tisku a džigr C4 firmy MCS, linka pro zpracování kapalným amoniakem PERMAFIX firmy Lafer.

Historií a perspektivami využití různých druhů textilních vláken ze zabýval v obsáhlé prezentaci Zenon Grabarczyk z firmy CLARCHEM [9]. Byla popsána situace v oblasti přírodních vláken rostlinných (len, konopí, juta, ramie, sisal, kapok, bavlna, kokosové vlákno, manilské konopí), minerálních (azbestové vlákno) a živočišných (vlna a srst různých zvířat, hedvábí). U uměle vyrobených vláken byla komentována historie vzniku a vývoje vláken z přírodních surovin (celulózová a kaseinová vlákna) a ze surovin syntetických

Světová produkce textilních vláken

(polyamid, polyester, polyakrylonitril). Byl zdůrazněn význam oběhového hospodářství a udržitelnosti v oblasti zdrojů přírodních i syntetických vláken. Zásadní roli hraje recyklace a využívání textilních odpadů, využívání inovačních procesů textilního zpracování se sníženým dopadem na životní prostředí. Zvláštní pozornost byla věnována problematice rostoucího obsahu mikroplastů a nanočástic v oceánech a v ovzduší. V roce 2017 překročila globální produkce textilních vláken 100 milionů tun. Od r. 1950 vzrostla produkce textilních vláken desetinásobně. Od poloviny 90. let převládají na trhu syntetická vlákna, jejichž podíl představuje kolem 60% produkce vláken.

Přednáška koloristů Stanislaw Prusze, Bogumila Gajdzického a Kazimierza Bluse se zabývala **chemismem a vlastnostmi černých barviv** [10], možnostmi jejich modifikace (náhrada skupin, záměna meziproductů) a aplikace ve směsích s jinými barvivy pro dosažení velmi sytých odstínů. Byla porovnána černá barviva různého složení od různých výrobců včetně nově nabízených reaktivních černí řady Deep-Jet Black s vysokou fixací, nižšími náklady a dobrými stálostmi za mokra (typická formulace: Sorafix Supra Black GN (zelenější): 3,5–5,5 % nebo Sorafix Supra Black RN (červenější): 3,5–5,5 %, s přísadkou Sorafix Orange SS: 0,2–5,5 %, Sorafix Red MF-3BD: 0,2–0,4 %. Z porovnání remisních charakteristik testovaných komerčních černí (Remazol Midnight RGB, Reactive Black 5, Remazol Onyx RGB, Drimaren Black CLS, Superfix Black GR, Kalpazol Brillant Black N150, Kiscozol Black HF-GRD, Everzol Black GSP a Lecafix Eco Black) bylo zřejmé, že odlišné složení má pouze Levafix Eco Black.

Další koloristická přednáška autorů z Institutu Włókiennictwa byla věnována možností **využití přírodních barviv pro barvení celulózy vláken v průmyslovém měřítku** [11]. Tento způsob barvení není v současnosti v širokém měřítku používán vzhledem k nízké reprodukovatelnosti odstínů, a především kvůli nízké afinitě vedoucí k nutnosti používání mořidel. V porovnání se syntetickými barvivy jsou přírodní barviva nákladnější a hůř dostupná. V prezentaci byla popsána možnost využití kationizace celulózy vláken pro zvýšení vytažení přírodních barviv z lázně. Pro kationizaci byl použit produkt TEXAMIN ECE ze sortimentu TPP firmy INOTEX v koncentraci 5% z hm. vlákna, efekt kationizace byl testován pomocí kovokomplexního barviva Gryfalanová žluť RL (C.I. Acid Yellow 194). Vliv kationizace na stupeň vytažení barviva (K/S) a barevnou diferenci v závislosti na koncentraci barviv a na použitém mořidle byl sledován při barvení přírodními barvivy Fustic-Color (Old Fustic Wood), Wau-Color (Weld-Rezeda: extrakt z rezedy barvířské), Hema Color (Campeche Wood: C.I. Natural Black 1) a Coche-Color (Cochenille Bugs: extrakt z hmyzu košenila).

Poslední prezentace Magdaleny Sobczak z Lodžské Polytechniky přinesla **přehled a charakteristiku nehořlavých úprav textilních materiálů** [12]. Byl diskutován mechanismus hoření a cyklus spalování vláken a vlastnosti různých druhů vláken z hlediska hořlavosti na základě hodnoty limitního kyslíkového čísla (LOI) udávajícího minimální procentuální obsah kyslíku v atmosféře, při které dojde k zapálení a hoření vlákna:

Vlastnosti vláken z hlediska hořlavosti

Druh vlákna	Hodnota LOI (%)	Bod tání (°C)	Bod vzplanutí (°C)	Teplota samovznícení (°C)	Charakter hoření
Akryl	18,2	215–255	250	515	Snadno se zapálí, hoří rychle
Bavlna	18,5		350	400	
Viskóza	18,6				
Polypropylen	19,0	145	350–370	390–410	
Polyester	20–21	250	390	508	Hoří pomalu
Polyamid 6 a 6.6	20–21,5	215	420	450	
Vlna	25		325	590	Snížená hořlavost
Modakryl	29–30	–	–	–	Potlačené hoření
Meta-aramidy	28–31	–	–	–	
Para-aramidy	29–31	–	–	–	
Skleněná a keramická vlákna	100	–	–	–	Nehoří, taví se
Kynol (fenol formaldehydové)	30–34	–	–	–	Potlačené hoření
Kermel (polyaramid-imid)	32	–	–	–	
Polyimidové vlákno	36–38	–	–	–	
Karbonizovaná vlákna PAN, PREOX, PANOX	45–55	–	–	–	
PTFE vlákno	98	–	–	–	

V prezentaci byl proveden rozbor působení různých druhů nehořlavých úprav, které potlačují hoření v důsledku endotermních reakcí (sloučeniny hliníku), snížením teploty pyrolýzy vlákna (sloučeniny bóru), produkcí nehořlavých plynných zplodin a vody (organofosfáty). Byly popsány retardéry hoření na bázi antimonu a synergických směsí (P/N, halogeny (Br) Sb_2O_3 , P/halogen) a jejich použití pro různé textilní materiály. Charakterizovány byly nehořlavé úpravy netrvalé (NH_4Br , anorganické sloučeniny fosforu a dusíku – amonné fosfáty), i úpravy trvalé, stálé v opakovaném praní: úpravy celulózy na bázi THPC – PROBAN nebo N-methylol-fosfopropionamidu – PYROVA-

TEX, úpravy polyesteru na bázi komplexních fosfonátů a alkyldioxyfosfordisulfitu, vlny na bázi anhydridu kyseliny tetrabromoftalové a polyamidu na bázi dekabromdifenyloxydu (DBDPO). Byly popsány metody aplikace nehořlavých úprav impregnačními a zátěrovými postupy (vzdušná rakle, rakle proti válci) včetně speciálních aplikací typu nanášení úpravy pomocí brodicího válce Kiss-roll nebo pomocí šablony (Zimmer). V závěru prezentace byly uvedeny některé standardy hodnocení hořlavosti textilií, např. hodnocení rychlosti hoření svisle umístěných vzorků dle DIN-EN-ISO 6941:2005.

Prezentace obsažené ve sborníku konference:

- [1] Wołukanis A.: Działania podejmowane w Ministerstwie Przemysłu, Bioteknologii i Technologii na rzecz przemysłu lekkiego w Polsce / *Opatření týkající se lehkého průmyslu v Polsku přijatá na Ministerstvu pro podnikání a technologie*
- [2] Borek-Donten J., Heyberger R.: Modyfikacja właściwości użytkowych wyrobu włókienniczego plazmą / *Modifikace uživatelských vlastností textilních výrobků pomocí plazmy*
- [3] Hermse R., Grzanka E.: Dłaczego znane marki oraz producenci oryginalnych wyposażení wybierają wykończenia funkcyjne Tanatexu? / *Proč si známé značky nebo výrobci originálních interiérových textilií vybírají funkční úpravy od Tanatexu?*
- [4] Olschewski F.: Spectra Vision – zmierz niemiernalno / *Změř nezměřitelné*
- [5] Machnowski W.: Tkaniny przeznaczone na odzież chroniącą przed czynnikami termicznymi – właściwości, metody badań wymagania / *Tkaniny určené pro oděvy chránící před působením tepla – vlastnosti, metody testování, požadavky*
- [6] Wallaert K., Zarwadzki A.: Dermo Tekstylija. Wzmocnij swoje ciało z tekstyliami poddanymi obróbce R-Vital / *Derma-textilie. Posilni své tělo pomocí textilií s úpravou R-Vital*
- [7] Pinnar A., Jasińska I., Mielicka E., Ząsepa M., Syska-Stasik M.: Jakość użytkowa odzieży ochronnej i roboczej w sektorze wynajmu i serwisowania tekstyliów / *Užitné vlastnosti ochranných a pracovných oděvů v odvětví leasingu a údržby textilu*
- [8] Plóciennik A., Cieślak T.: Innowacje w świecie tekstyliów / *Inovace ve světě textilu*
- [9] Grabarczyk Z.: Co powinniśmy wiedzieć o włóknach. Historia i perspektywy zastosowania w przemyśle włókienniczym / *Co musíme vědět o vláknech. Historie a perspektivy aplikací v textilním průmyslu*

- [10] Prus S., Gajdzicki B., Blus K.: Czernie czarniejsze od czerni Reactive Black 5 / Černě černější než Reactive Black 5
- [11] Gajdzicki B., Walawska A., Olczyk J.: Możliwość zastosowania barwników naturalnych w skali przemysłowej. / Možnost využití přírodních barviv v průmyslovém měřítku
- [12] Sobczak M.: Powlekanie wyrobów włókienniczych apreturą antypalną / Nehořlavé úpravy textilních materiálů

Ve sborníku je uveden také přehled polských standardů pro hodnocení stálobarevností (série standardů PN EN ISO 105) – informace Nadace rozvoje polské koloristiky.

Ing. Lenka Martinková, INOTEX, spol. s r.o.

TEXTILNÍ VELETRH MTEX+ V CHEMNITZ ZVÝRAZŇUJE SVŮJ SVŮJ PROFIL A ZVYŠUJE TÍM ZÁJEM O MEZINÁRODNÍ ÚČAST

8. veletrh pod jménem “Fair & Convention for Hightech Textiles” je plánován na 9. /10. června 2020, tentokrát poprvé v kongresovém centru Carlowitz Congresscenter v Chemnitz – jako ideální místo pro upevňování německo – české spolupráce v pohraničí.

Chemnitz, březen 2020 – Textilní veletrh mtex+ zostřeje svůj profil a míří do atraktivního prostředí. Již 8. textilní veletrh s mezinárodní účastí pod názvem „Fair & Convention for Hightech Textiles“ se uskuteční 9. a 10. června 2020 v novém kongresovém centru Carlowitz Congresscenter v Chemnitz.

*C3 Chemnitzer Veranstaltungszentren GmbH je pořadatelskou společností, která do modernizace a přestavby komplexu městské haly investovala obnos ve výši 9 milionů EUR. Kongresové centrum, jehož plánovaná výstavba je dojednána na rok 2020, bude pojmenováno po významném saském vědci z oboru přírodních věd Hansi Carlu von Carlowitzovi (1645–1715), který se řadí mezi světově uznávané vědce reprezentující neutuchající tvořivost v hospodářském životě. Koncept Carlowitzova kongresového centra tuto filozofii reprezentuje i na příkladu využití materiálů pro zdejší interiéry. Také velice osobité provedení prostor pro zázemí na akce a setkávání má charakter udržitelnosti.

www.mtex-plus.de

mtex+

NEW

Carlowitz
Congresscenter
Chemnitz/GER

09+10
JUNE
2020

**Fair & Convention
for Hightech Textiles
Chemnitz/GER**

Veletrh textilu mtex+ je odborníky hodnocen jako setkávání expertů z mnoha branží na vysoké úrovni, kde lze vést úspěšné dialogy a navazovat nové kontakty.

„Moderní a vyzývavé ambiente v novém místě nám umožní uskutečnit mnohá významná setkání v příjemné atmosféře“, podotýká Dr. Ralf Schulze z vedení pořadatelské instituce C3 GmbH, Chemnitz. „Tímto způsobem bude veletrh mtex+ do budoucna stále atraktivnějším a ještě silněji zprostředkuje další inspiraci vývojářům a producentům, stejně i uživatelům hightech textilií i textilií z různorodých uměleckých kompozit. I proto se pokusíme přenést obsahy s v minulosti pořádaným veletrhem pro lehký stavební průmysl LiMA do našeho nového veletržního formátu. Textil ve spojení s lehkým průmyslem hrají v rámci mtex+ dozajista ústřední roli.“

K tématům 8. veletrhu mtex+ patří výrobní a procesní vývoj, textilní technika, digitalizovaná výroba, služby branže s přesahujícím potenciálem využití a recyklace. Hlavními lákadly jsou mimo jiné také workshopy pro zefektivnění produkce a udržitelnosti i témata jako smart textilie nebo akustické textilie. V rámci programu je plánována i speciální výstava zdravotnických, ochranných textilií. Ani tento rok nebude chybět zábavný společenský večer na téma „excelentní spojení.“

Textilní spolek vti v kontaktu s ATOKEM a CLUTEXEM

Z pohledu v Chemnitz usídleného textilního Svazu severo-východního textilního a oděvního průmyslu – Verband des der Nord-Ostdeutschen Textil- und Bekleidungsindustrie e. V. (vti) – odpovídá zmíněný koncept momentální poptávce cílového publika. „Chemnitz leží uprostřed dynamicky se rozvíjejícího průmyslového regionu, kde hraje velkou roli i výzkum“, zdůrazňuje hlavní jednatel spolku Dr.-Ing. Jenz Otto. Ti, kteří zde prezentují své produkty a služby, se nachází na velice zajímavém trhu. Mimo jiné funguje veletrh mtex+ jako již tradiční a osvědčené fórum pro spolupráci mezi Českou republikou a Německem, která je silně podporována také ze strany IHK Chemnitz, kde byla v roce 2016 mezi vti a ATOKem slavnostně podepsána dohoda o spolupráci. Ta se od té doby velice zintenzivnila a úspěšně běží.

Také v roce 2020 je právě vzhledem k významným kontaktům k ATOKu a CLUTEXu očekávána silná účast vystavovatelů z České republiky.“

Veletrh mtex+ bude v metropoli středního Saska v Chemnitz (Saské Kamenici) i nadále pořádán ve dvouročním taktu. Na sedmém veletrhu v roce 2018 se účastnilo 159 vystavovatelů ze 7 zemí světa. Na veletrh zavítalo 1000 hostů, 22 procent z nich bylo ze zahraničí.

Čeští vystavovatelé prezentují v rámci veletrhu mtex+ 2018 v Chemnitz technické textilie a textilní komponenty pro stavebnictví. 8. Textilní veletrh s mezinárodní účastí pod názvem „Fair & Convention for Hightech Textiles“ se uskuteční 9. a 10. června 2020 tentokrát v novém kongresovém centru Carlowitz Congresscenter v Chemnitz. Foto: mtex+ / Kristin Schmidt.

Kontaktní osoba pro veletrh mtex+:
 André Rehn, Messen & Kongresse C3 GmbH, Chemnitz
 Tel.: +49 371 38038101 E-Mail: a.rehn@mtex-plus.de

ÚČINNÝ ZVUKOVĚ IZOLAČNÍ SYSTÉM Z PŘÍRODNÍCH VLÁKEN

Norafin Industries (Germany) GmbH, Mildenau, výrobce speciálních netkaných textilií se sídlem na saské straně Krušných hor, představí v Chemnitzu zvukově izolační systém z přírodních vláken určený do bytů, kanceláří, fyzioterapeutických ordinací, wellness oáz a podobných prostor.

„Dosahujeme středního stupně absorpce zvuku 0,8 při maximální hodnotě 1,0 a jsme proto jedničkou na trhu v oblasti izolačních systémů z přírodních materiálů,“ říká jednatel společnosti André Lang. Společnost Norafin představí rovněž tapety vyráběné ze lnu a jiných dořůstajících surovin.

Více na www.norafin.com.

7. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO TEXTILNÍHO VELETRHU VE VARŠAVĚ

7. ročník mezinárodní textilního veletrhu FAST TEXTILE se bude konat od 18. do 20. listopadu 2020. 600 vystavovatelů ze 45 zemí představí své nejlepší produkty. Během tří dnů veletrhu se očekává, že veletržní a kongresové centrum PTAK WARSAW EXPO zaplní na 33 000 návštěvníků z desítek zemí.

Letošní program akce představí osm dobře zásobených tematických zón, textilie a plateniny, stroje, příze, služby, doplňky a šicí příslušenství, bytový textil, konfekce, čalounické látky, reklamní textil, rychlá móda a média.

Návštěvníci si budou moci prohlédnout exkluzivní zónu trendů a národní pavilony, mezi nimiž bude Turecko, Nizozemsko, Uzbekistán, Rusko, Česká republika, Pákistán, Litva, Estonsko, Čína, Ukrajina, Itálie, Německo, Španělsko, Portugalsko, Velká Británie, Řecko, Bělorusko, Švédsko, Dánsko, Egypt, Irán, Rumunsko, Tchaj-wan, Ghana, Chorvatsko, Indie a Belgie.

Na návštěvníky čeká řada doprovodných akcí, včetně **Textilního fóra**, setkání odborníků, podnikatelů a zájemců o textilní průmysl.

Registrace a další podrobnosti na fasttextile.com.

-Jdv-

Technický týdeník

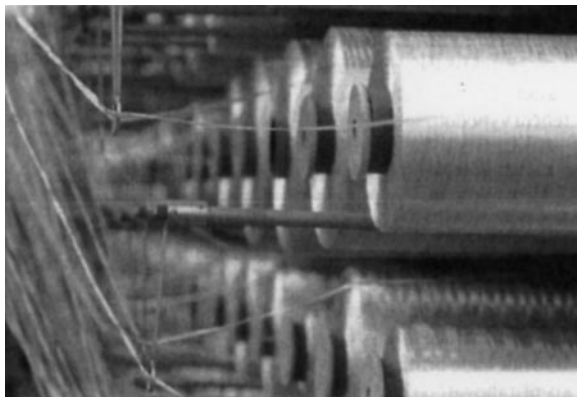
**Pojďte s námi
do světa průmyslu
a nových technologií**

www.techtydenik.cz

EVONIK VYVINUL VÍCEFUNKČNÍ POLYIMIDOVÉ VLÁKNO

Německá společnost Evonik Industries vyvinula s ohledem na zvyšující se požadavky průmyslu novou generaci polyimidových vláken. Nový výrobek, uváděný na trh pod obchodním označením 84 HT vyniká podle výrobce zlepšenou mechanickou stabilitou a flexibilitou při dlouhodobě vysokých provozních teplotách.

Díky vynikajícím chemickým a fyzikálním vlastnostem by nová, vysoce výkonná vlákna mohla být využívána pro širokou škálu aplikací. Spektrum možností využití se pohybuje od filtračních médií pro vysokoteplotní filtraci do ochranných oděvů a těsnících materiálů pro kosmické lodě až po izolace proti vysokým teplotám.

V porovnání s jinými materiály by si nové polyimidové vlákno mělo udržovat flexibilitu i při teplotě 280 °C. Standardizovaný ohybový test potvrdil, že nové vlákno je téměř dvakrát lepší než klasické materiály.

V aplikacích pro filtraci horkých plynů by nová inovativní filtrační média měla udržovat výrazně vyšší permeabilitu během celého životního cyklu. V závislosti na oblasti aplikace by se tak měly snížit emise jemného prachu nebo výfukových plynů, díky čemuž by se měly snížit náklady a energetická náročnost.

ORGANICKÁ BAVLNA

Stále více slyšíme o organické bavlně, přemýšleli jste, co to vlastně je?

Před prodejem oděvů z organické bavlny bychom měli lépe pochopit, jaká jsou její specifika a jak se liší oproti tradiční bavlně. Obzvláště bychom měli vědět, jak rozpoznat organickou bavlnu.

Co je to organická bavlna ?

Organická bavlna nebo biologická bavlna se pěstuje, vyrábí, zpracovává a certifikuje podle biologického zemědělského standardu. Její výroba podporuje životní prostředí a zdraví lidí a současně podporuje využívání přírodních procesů a látek namísto umělých, chemických a toxických a kombinuje tradici a inovace s cílem podpořit udržitelnost a kvalitu života.

Rozdíl začíná u semen

Semena, používaná pro tradiční bavlnu, se obvykle ošetřují geneticky modifikovanými fungicidy a insekticidy. To znamená, že rostliny jsou odolnější vůči chorobám a zajišťují vyšší produktivitu na hektar. Semena používaná pro ekologickou bavlnu nejsou chemicky ošetřena a použití semen OGM je zakázáno.

Plevel a kontrola parazitů

Odhaduje se, že 16 % celkové produkce insekticidů a 7 % pesticidů se používá k pěstování neekologické bavlny. Pěstování neekologické bavlny také zahrnuje použití umělých hnojiv, která působí neplodnost v půdě kvůli nedostatečné rotaci a vyžaduje intenzivní zavlažování. Při pěstování ekologické bavlny se nepoužívají chemické a toxické látky: plevel je eliminován pomocí okopávání, kontrola parazitů se provádí přirozeným způsobem pomocí biologických postupů a užitečného hmyzu. Tyto biologické systémy se znovu integrují a udržují úrodnost půdy a podporují rovnováhu mezi parazity a přírodními predátory.

Kvalitativní rozdíly mezi ekologickou a neekologickou bavlnou

Čistota bavlněných vláken závisí na způsobu sběru bavlny. Organická bavlna se kompletně sbírá ručně, zachovává čistotu vlákniny, což zaručuje, že během procesu nebudou poškozována žádná vlákna. Ruční sběr umožňuje získat delší vlákna, protože se při manipulaci nerozbíjí, a proto jsou oděvy z organické bavlny měkčí a odolnější.

- Organická bavlna je měkčí a odolnější.
- Organická bavlna je vstřebatelnější než ta tradiční.
- Organická bavlna je hypoalergenní, takže je ideální pro alergiky.
- Chemické a barvicí látky obsažené v neekologické bavlně mohou způsobit podráždění kůže.

TEXTILNÍ MUZEUM

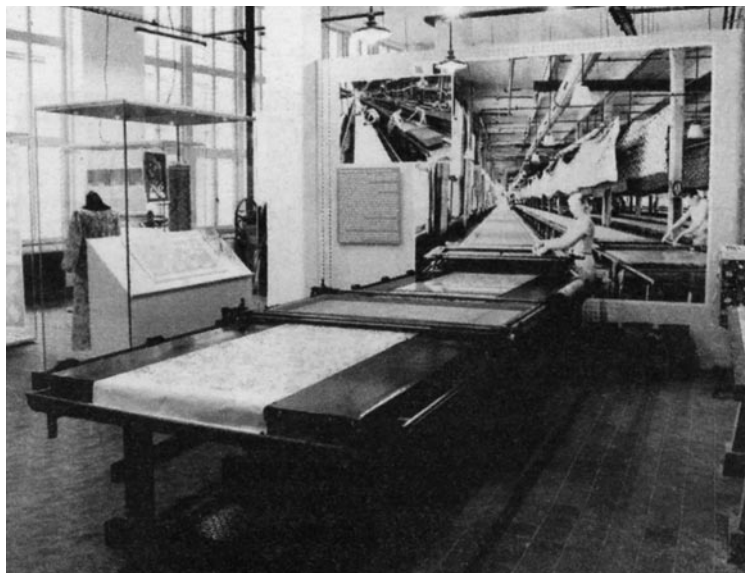
V prostorách bývalé textilní školy informatiky a služeb ve Dvoře Králové nad Labem mohou návštěvníci spatřit expozici textilního tisku. Ta dokumentuje vývoj textilního průmyslu a zejména textilního tisku.

Otevřeno je mimo pondělí každý den, a to úterý až pátek od 9 do 12 a od 13 do 16 hodin, o víkendu od 13 do 17 hodin.

Expozici vytvořilo Městské muzeum ve Dvoře Králové nad Labem a finančně ji podpořil Královéhradecký kraj. Žáci oboru cestovní ruch odborné střední školy informatiky a služeb budou spolu s pracovníky muzea návštěvníky provázet. Exponáty zapůjčilo Uměleckoprůmyslové muzeum Praha a Josef Jiránek, který svůj život zasvětil textilnímu průmyslu.

Muzeum plánuje také pořádat v expozici různé akce zaměřené na textilní tisk a časem zde vznikne i badatelna s předměty a dokumenty, jež se týkají textilního průmyslu. V expozici jsou textilní stroje a další předměty přepravené většinou ze zaniklého Muzea textilu v České Skalici, dále exponáty ze sbírek, které představují jedinečný soubor dokladů vývoje textilního průmyslu a především textilního tisku v České republice i v zahraničí. Mimo jiné je zde nainstalována téměř 150 let stará perotina, tiskařský stroj, vážící několik tun. Projekt se podařilo dokončit po třech letech.

-Jdv-

STYL PŘIVÍTAL ÚPLNĚ NOVÉ FIRMY

Mezinárodní veletrhy STYL a KABO se mohou pochlubit skutečně dlouholetou tradicí. Od 22. do 24. 2. 2020 se na brněnském výstavišti konal již 55. ročník a pamětníci jistě potvrdí, že si za dobu své existence udržely prestiž kontraktačních veletrhů. Ale protože i veletrhy módy stejně jako móda samotná musejí jít neustále s dobou, přinesly letos mnoho inovací.

Jeden obří pavilon P přinesl pohodlí pro návštěvníky, protože v něm byly obě expozice, a to STYL i KABO. Uspořádání vystavovatelů v hale bylo díky tomu zcela nové. U obou veletrhů byla i mírně upravena branžová struktura. Na veletrhu STYL bylo nové rozčlenění sortimentu na dámskou módu, pánskou módu, denim a další.

Kromě prezentací vystavovatelů probíhal tradiční doprovodný program. Programové centrum v pavilonu přineslo řadu zajímavých přednášek a workshopů.

Cirkulární fashion systém – budoucnost módního průmyslu

Módní průmysl i obchod čelí v posledních letech narůstajícímu tlaku – vyrábíme čím dál víc oblečení, a tedy i textilního odpadu, který neumíme ve

většine případů recyklovat. Obchody jsou zahlcené zbožím, které neumíme prodat, a tak se z nich bez jakéhokoliv užítku stává odpad. Prodat oděvy za plnou cenu je čím dál tím složitější kvůli slevám. Klesá kvalita, klesá loajalita zákazníků, klesá jejich schopnost a ochota se o oblečení starat, jak ve své přednášce sdělila Kamila Boudová, která učí udržitelnou módu na vysokých školách v Paříži a v Čechách.

-Jdy-

VAMBERECKÉ KRAJKÁŘSTVÍ PATŘÍ NA CELOREPUBLIKOVÝ SEZNAM TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY

Ministr kultury Lubomír Zaorálek navštívil Královéhradecký kraj a přímo v Muzeu krajky ve Vamberku předal zástupcům kraje, města i muzea dekret o zápisu vamberecké krajky na celorepublikový seznam tradiční lidové kultury. Tradice krajkářství na Vamberecku tak od ledna 2020 patří na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky.

Vamberecké krajkářství můžeme označit za reprezentativní fenomén nejen Královéhradeckého kraje, ale i za fenomén, který přesahuje hranice naší republiky.

Paličkovaná krajka má pro svou rozmanitost výsostně postavení mezi ostatními krajkářskými technikami. Naším cílem je zapsat krajkářství na seznam UNESCO, například ve společné nominaci se Slovenskem či Německem. V těchto zemích, na rozdíl od Podorlicka, se toto umění rozvíjelo v hornických oblastech.

Vamberk je s historií paličkových krajk svázán téměř čtyři sta let a stal se centrem krajkářské výroby v Podorlicku. Toto umění si předávají generace mezi sebou. Na způsobu paličkování a používaném vybavení se po téměř 400 let prakticky nic nezměnilo. Základní pomůckou pro práci krajkářky je tzv. herdule, tedy látková poduška, která se naplní pilinami nebo senem a má snímatelný potah. Mezi další nepostradatelné pomůcky patří soustružené paličky z tvrdého dřeva a kovové špendlíky.

Zatímco technologie výroby paličkové krajky je po staletí neměnná, krajka samotná procházela a prochází vývojem podle dobového vkusu a módy.

-Jdv-

RYCHLÁ POMOC OPATŘENÍM KE SNÍŽENÍ RIZIK ŠÍŘENÍ NÁKAZY KORONAVIREM – SAMOČISTÍCÍ TEXTILNÍ ÚSTENKY S BARIEROVÝM EFEKTEM „FRESHDYE“

inoTEX®

Aktuální situace vyvolaná riziky pandemické nákazy koronavirem COVID 19 a striktní opatření vlády dané vyhlášením krizového stavu s dopadem do všech oblastí života lidí, včetně plošné karantény odhalila i řadu akutních problémů s nutností neodkladného řešení. Jedním z takových problémů je zajištění ochrany pomocí ústenek s maximálně možným rozsahem využití. Rozšiřuje se okruh jejich povinného použití.

Naléhavost řešení problému i dílčí ochrany proti respirační nákaze, ale i zaregistrovaná akutní nedostupnost ústenek pro místní instituce a ústavy sociálních služeb iniciovala okamžitou reakci inovační firmy InoTEX Dvůr Králové n.L. která mobilizovala další spolupracující organizace a zahájila prozatím alespoň malosériovou výrobu textilie s ochranným samočisticím účinkem. Vývoj unikátního systému barvení, který je realizovatelný běžnými zušlechťovacími technologiemi byl zajištěn v rámci končícího projektu Centra kompetence ALTERBIO s podporou TAČR (proj. TC 02000006 – koordinátor SYNPO).

Funkční barvení nijak nesnižuje prodyšnost textilie. Syntézu funkčního fotoaktivního barviva, které po ozáření běžným denním světlem či světlem z běžných zdrojů generuje reaktivní formy kyslíku, zajistilo Centrum organické chemie (COC) Pardubice. Funkční barvivo aplikované na vhodné textilii – v případě ochranných ústenek zajišťuje bariérovou ochranu vůči mikrobiálním polutantům. Technologii barvení s kombinací barviv zajišťujících potřebné stálostní parametry textilie i pro dlouhodobé opakované využívání a běžné domácí praní i praní v podmínkách údržby zdravotnických textilií vyvinul InoTEX.

Testy ověřující bezpečnost textilie byly prováděny ve Státním zdravotním ústavu (SZÚ) Praha. Ty prokázaly i zachování ochranných účinků min. po 50 cyklech praní při 60 °C. Jediným omezením životnosti samočisticího ochranného efektu je nutnost vyloučit prostředky s obsahem aktivního chlóru z jejich údržby. Po vyprání je ústenky možno žehlit.

Symbole údržby pro roušky s fotoaktivním vybarvením.

Možnost dlouhodobého použití roušek s efektem „Fresh Dye“ tak pomáhá řešit snížení jejich potřebného počtu a možnosti rozšíření jejich použití na více potřebných nositelů. Výhodou při rozhodování o rychlém náběhu realizace byla i existující malometrážní kapacita InoTEXu pro barvení. Akutní potřeba uživatelů usnadnila i propojení s konfekcí pro finální produkci ústenek.

Po víkendové poptávce ze strany vedení MěÚ jsou již teď prvními nezbytnými sadami roušek kryty potřeby klientů a zaměstnanců jejich zařízení sociálních služeb, kupř. Domu s pečovatelskou službou, zaměstnanců MěÚ a strážníků Městské policie, Diakonie CČE. Byly poskytnuty i Domovu sv. Josefa v Žirči (péče o pacienty s roztroušenou sklerózou), jehož pacienti se zapojili i do šití ústenek. Intenzivně se zajišťuje metráž bavlněné tkaniny pro další rozšíření výroby, která je vyvolána mimořádným zájmem dalších uživatelů i konfekcionářů (dodavatelů ústenek). Parametry textilie „FreshDye“ otevírají prostor pro další využití, včetně samočisticích funkčních textilií pro zdravotní péči, péči o seniory a sociální služby. COC zahajuje instalaci scale-up zařízení pro syntézu větších množství funkčního fotoaktivního barviva (prozatím jsou další šarže zajišťovány na laboratorním zařízení). V rámci dalšího běžícího mezinárodního projektu InoTEX (EUROSTARS!) původně zaměřeného na jinou problematiku, byly ověřovací testy systému zahájeny i se španělskými partnery. Nenadálá realita ukázala funkčnost i účinnost koncepce dlouhodobé multidisciplinární spolupráce Center kompetence TAČR.

Význam:

- prát při 60 °C (vydrží i vyvářku, ale je to zbytečné)
- **Nedezinfikovat prostředky s obsahem aktivního chlóru (chlornan, SAVO...)!!!!**

Po praní v režimu nemocničního prádla obvykle následuje v komerčních prádelnách v rámci závěrečného praní (máchání) chemotermodesinfekce přídávkem prostředku Persteril (kyselina peroctová) – tato sterilizace rouškám nevadí – fotokatalytickou aktivitu nesnižuje – **tato sterilizace Persterilem je možná, nikoli nezbytná – rouška se na denním i umělém světle desinfikuje sama.**

Nedesinfikujte a neperte však prostředky s aktivním chlórem!

- normální sušení v sušičce je možné
- žehlení na max. 150 °C (vyšší teplota neškodí, ale je to zbytečné)
- P – Stálé v chemickém čištění

ZA JADWIGOU SÓJKA LEDAKOWICZ

Od polských kolegů přišla smutná zpráva – po prohraném boji s delší chorobou nás dne 14. 2. 2020 opustila jedna z našich dlouholetých spolupracovnic na poli textilního výzkumu ale i aktérka úzké spolupráce našich koloristických spolků Profesorka Jadwiga Sójka Ledakowicz – Ph.D., DrSc eng., přední osobnost současného Textilního Institutu Lukaszewiczowa výzkumného centra – dříve IW v Lodži. Práci v textilním výzkumu zasvětila celou svou profesionální kariéru od ukončení studií.

V roce 1973 absolvovala Chemickou fakultu TU Lodž. V roce 1984 obhájila titul kandidáta technických věd (PhD) v oboru Textilní chemie. V roce 2014 byla po obhajobě habilitační práce „Modifikace a funkcionalizace textilních povrchů bio- a nano-technologickými procesy“ (DrSc) jmenována asociovanou profesorkou Textilního výzkumného institutu (IW) Lodž – dnes Textilního institutu polské Lukaszewiczovy výzkumné sítě. V letech 2001–2011 vykonávala funkci náměstkyně ředitele pro výzkum, poté generální ředitelky (2011–2017), byla členkou Vědecké rady institutu. Více než 30 let byla vedoucí oddělení technologií zpracování chemických vláken.

Její bohatou zkušenost a pozoruhodné vědecké znalosti dokládá spoluautorství 20 patentů a více jak 200 publikací (z toho na 60 v impaktovaných časopisech). Byla řádnou členkou Polské Inženýrské akademie, opakovaně tajemnicí Komise pro textil Polské AV. Byla spoluzakladatelkou Nadace polských barvářských chemiků pro vývoj. Zastupovala polský Textilní institut ve sdružení TEXTRANET, podílela se na činnosti expertních skupin Evropské technologické platformy pro vlákna, textil a konfekci.

Znali jsme ji i z jejich dlouholetých aktivit v Sdružení polských chemiků koloristů, kde zastávala funkci viceprezidenta a zástupce v Radě delegátů IFATCC. Byla spoluzakladatelkou Nadace pro rozvoj polské koloristiky. V prezentacích na mezinárodních konferencích a kongresech IFATCC přinášela pravidelně inovativní podněty k propojení výzkumu a průmyslových aplikací. Jejím odchodem ztrácíme také dlouholetého partnera v řadě společně řešených mezinárodních výzkumných projektů; partnera, který vedle otevřené výzkumné spolupráce garantoval také přátelskou komunikaci a atmosféru jednání.

Jan Marek

CENY INZERCÍ VE ZPRAVODAJI STCHK

- Inzerát barva A5 – uvnitř čísla:
1x 100 EUR (2500 Kč), 3 čísla (min. počet ročně) 250 EUR (6 250 Kč)
- Inzerát ČB A5 – uvnitř čísla:
1x 70 EUR (1750 Kč), 3 čísla 160 EUR (4000 Kč)
- 1/2 A5 ČB – uvnitř čísla:
1x 50 EUR (1250 Kč), 3 čísla 120 EUR (3000 Kč).
- Informace o aktualitách z firem, škol a institucí v rozsahu do 1x A5 ČB – zdarma.
- Poptávka, nabídka pracovních míst, přehledy a výzvy pro temata diplomových/bakalářských prací – zdarma.

Redakční rada:

J. Dvořák, Ing. V. Kočvara,
Ing. J. Marek, CSc., Ing. M. Němec.

Zpravodaj STCHK č. 1–2/2020

Rozsah: 36 stran A5

Náklad: 130 výtisků

Vydává: Spolek textilních chemiků a koloristů, Pardubice

Výroba: Libor Dvořák, Hradec Králové

tel.: 775 195 154, e-mail: tisk.dvorak@wo.cz

Zpravodaj dostávají zdarma všichni členové STCHK
a následující knihovny:

Národní knihovna ČR Praha, Moravská zemská knihovna Brno,
Knihovna Národního muzea Praha, Ministerstvo kultury ČR Praha,
Parlamentní knihovna Praha, Městská knihovna Praha,
Knihovna a tiskárna pro nevidomé K.E. Macana Praha,
dále vědecké knihovny v Kladně, Českých Budějovicích, Plzni,
Ústí nad Labem, Liberci, Hradci Králové, Ostravě a Olomouci
a krajské knihovny v Pardubicích, Havlíčkově Brodě, Zlíně
a v Karlových Varech.

a další organizace:

INOTEX s.r.o. Dvůr Králové nad Labem,
SYNTHESIA–Pardubice–Semtín,
Technická univerzita Liberec,
Textilní muzeum Česká Skalice,
Technický týdeník Praha,
Univerzitní knihovna Pardubice.

ISSN 1214-8091

Registrováno MK ČR E 15348

Chemistry for the Future

- Sales of High Quality Organic Pigments and Dyes
- Export into 54 Countries All Over The World
- Import
- High Quality Customer Service
- The Largest Producer of HP Organic Pigments in Central Europe
- The only Producer of colorants in the Czech Republic
- Powder and Liquid Form Dyes
- Optical Brightening Agents
- Textile Auxiliary Agents
- Development and Production of New Products
- Own Research Team

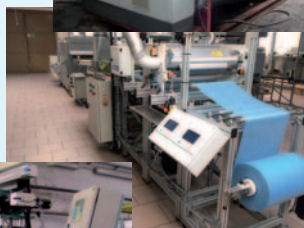
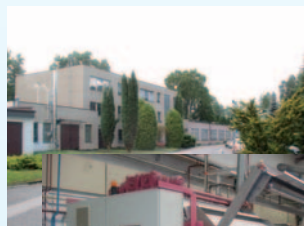

Pojďte s námi hledat cesty od nápadů k výrobkům

*Inovační podnikání a transfer technologií
pro textilní zušlechťovny*

inovace od pramenů

- vývoj, výroba a aplikace TPP
- barviva a koloristika
- vývoj a optimalizace zušlechťovacích postupů
a nové výrobky s vysokou přidanou hodnotou
- účast v mezinárodních výzkumných programech
a odborných skupinách EU
- malosériová výroba doplňkových strojů
- malometrážní zušlechťování
- analytika, zkušebnictví a eko poradenství

inoTEX®

INO TEX spol. s r.o.
Štefánikova 1208
544 01 Dvůr Králové n.L.

telefon: +420 499 320 140
fax: +420 499 320 149
e-mail: info@inotex.cz
web: www.inotex.cz